

פרוטוקול מס' 139

פשיבת ועדת החינוך והתרבות
יום ד', י"ח בטיון תשל"ג - 31.5.1972, שעה 8.45

ג כ ח ו :

חברי הועדה:
א. ריפלס - היו"ר
נ. אליעד
ז. הרמן
מ. ידיד
ש. לוין
ג. מועדי
ע. פינברג-סירני

מוזמנים: פר פרישמן - מפקח מחוז תל-אביב

מזכירת הועדה: ד. פלד

רשמה: מ. כהן

סדר-היום: דברי היו"ר א. ריפלס לזכר קרבנות הרצח בלוד;

הפלצות ועדת החינוך והתרבות בנושא: שביחת 720
תלמידים בבית-הספר המקיף הדתי בראש-העין.

— 456 —

(נגזר 2-18.6.72)

היו"ר א. רימלס:

אני מתכבד לפתוח את ישיבת הועדה.

(חברי הועדה מכבדים בקימה את זכר קרבנות הרצח בלוד).

נכבד את זכרם של 25 הרוגים, צליינים מבגי אונות העולם אשר באו לארץ-ישראל לבקר את המקומות הקדושים של דתם, ואת זכרם של אחינו שניספו במבצע שהיה רצח מתועב, ששום קטיגוריה אנושית אינה חופפת אותו, ושכולנו עדיין המומים ממנו.

מכה קשה הוכחה ישראל על-ידי פותו של אהרן קציר, המלומד החוקר, שהיה אחד מן העילויים בדור המדענים הצעיר יותר שלנו.

האחריות לרצח המתועב והמטורף מוטלת לא רק על המבצעים, אלא על כל אלה שנותנים מחסה לפתכנני הרצח ולמבצעים, על כל אלה שמספקים להם נשק וטאמנים אותם, על כל אלה שמפארים וטרומטים את המבצע כמעשה גבורה, בתחנות שידור בארצות ערב, וגם על אלה שמתעלמים במלש תעופה בעולם מאמצעי זהירות פיזיקליים, שבכוחם - אם לא למנוע כליל - על כל פנים להקטין את האפשרויות של דבר מזווע כפי שקרה אמש.

- - - - -

המלצות ועדת החינוך והתרבות בנושא: שביתת 720 תלמידי בית-הספר המסיף הדתי בראש העין.

היו"ר א. רימלס:

לפנינו שיוסת המלצות בנושא שהועבר לדיון בוועדה, בענין שביתת התלמידי בית-הספר

המקיף הדתי בראש העין.

בחלק הראשון נאמר: "ועדת החינוך והתרבות יצאה לראש העין, בפגשה עם ראשי המועצה המקומית, נציגי ועד ההורים של בית-הספר המקיף הדתי, מנהל בית-הספר ונציגי משרד החינוך והתרבות.

מדברי הנוגעים בדבר למדה הועדה כי בית-הספר המקיף הדתי ע"ש רוגוזין הוקם בכספי קרן החינוך על שטח שאותר על-ידי המועצה המקומית, ואושר על-ידי גורמים אחרים. מהנדסי קרן החינוך וכן ועדת בנין ערים מחוזית, שבה יושב נציג משרד הבריאות, אישרו את מקום הבניה ולא שמו לב לבית-החרושת לזפת "קרולית" המצוי במרחק של כמאה מטר מבית-הספר. אנשי המועצה המקומית לא הסבו תשומת לב המתכננים למיטריד בריאותי זה שבתקופת המיתון פעל רק באופן חלקי!"

במקום המלים "ולא שמו לב" - אני מציע לכתוב "פתוך התעלמות ממציאותו של בית-החרושת...".

ג. אליעד:

לא הייתי בראש העין. אבל מבחינה משפטית נראה לי שאיננו יכולים לקבוע עובדות וממצאים כאלה. אין ויכוח שהמיטריד הזה היה שם. הבעיה שמטרידה אותי היא אם בכלל הועדה צריכה לקבוע את כל העובדות האלה. אינני יודע אם היו לנו הכלים לוודא שכל העובדות שנמסרו לנו הן נכונות. לא שמענו את המהנדסים.

היו"ר א. רימלס:

קרן החינוך אחראית למהנדסים. חבר הכנסת אליעד, מי שהיה במקום ושמע את הדברים, נוכח שהיה כאן מעשה חמור. יש ועדת בנין ערים מחוזית שבה יושב נציג משרד הבריאות; לא יושב בה נציג משרד החינוך. והועדה הזאת אישרה את הקמת בית-הספר, בלי לשים לב שמהרגע הראשון היו הרבה הפרעות ללימודים, גם בימי חמסין למדו בכיתות בחלונות סגורים, ובכל זאת העשן חדר, וביום אחד התעלפו שש או שמונה תלפידות. ובכן זה דבר חמור. אם הכל מותר - אז על תבואו בטענות. או שצריך להגיד דברים ברורים, שהם עובדות. אם אומרים "פתוך התעלמות", אני חושב שזאת לא קביעת אשם, אלא עובדה. היתה התעלמות. אפשר למתן את זה ולהגיד "בלי להתחשב". אבל עלינו להחליט אם אנחנו רוצים לעשות את זה חד וחלק - ואינני מציע זאת, או שניכנס לעבי הקורה.

31.5.1972

.3.

ש. לוינ:

אני מסכים לנוסח החמור יותר, בתנאי שנוסיף למספח הפעריץ שאת הדברים האלה אנחנו אומרים על פי העדויות ששמענו. אני מסכים שמבחינה משפטית מוחלטת אנחנו לא יכולים לומר את זה, כי לא חקרנו את כל הצדדים, אבל אנחנו יכולים להגיד שלפי מה ששמענו מאנשים שהופיעו בוועדה - היתה התעלמות.

היו"ר א. רימלט:

אתה מציע שנכתוב: מדברי הנוגעים בדבר לפדו חברי הועדה לדעת את הפרטים הבאים.

וכאן לפרט את הפרטים.

בהצעה המקורית היה כתוב "לא שמו לב".

מר פלד הציע לוועדה לכתוב שהיתה התעלמות.

מר פרישמן:

הבקשה להחליף את הפלים "לא שמו לב" בפלים "מתוך התעלמות" נובעת מכך שבית-החרושת היה קיים, אבל לא פעל אז. אם כותבים "מתוך התעלמות", זה אומר שידעו שיש בית-חרושת כזה.

נ. אליעד:

אם בית-החרושת לא פעל, ולא הסבו תשומת לב - אז איך התעלמו? אפשר לכתוב

"נעלם מהם".

היו"ר א. רימלט:

נעלם מהם זה לא ידעו. להתעלם זאת אומרת לא לשים לב. אני חושב ש"התעלמות"

זה לא חמור מדי.

אני מציע שנגיד בהמשך: "המועצה המקומית

לא הסבה תשומת לב המתכננים במידה מספקת למיטרד בריאותי זה שבתקופת המיתון פעל רק באופן חלקי".

ש. לוינ:

המועצה המקומית בעצם השלימה עם זה. היא אמרה: אנחנו נסתדר. אם כך, אפשר לומר שהמועצה המקומית לא ייחסה את החומרה הראויה למיטרד הזה.

היו"ר א. רימלט:

אנשי המועצה המקומית לא התייחסו בחומרה הדרושה לקיומו של מיטרד בריאותי זה (אשר בתקופת המיתון פעל רק באופן חלקי), ולא הסבו את תשומת לב המתכננים אליו.

נ. אליעד:

אני חושב שהואיל ולא שמענו אף מהנדס אחד שנוגע בדבר על הנושא הזה, ויש לי חשש כבד שמא אם היינו שומעים מהנדס כזה, הוא היה מספר לנו שהוא כן היפנה תשומת לב, אבל אמרו לו שזה לא חשוב, בית-החרושת מפילא לא פועל - אז לדעתי, כוועדת כנסת אסור לנו לקבוע קביעה מוחלטת כזאת. אינך יכול לשפוע דברים פפי אדם אחד על אדם אחר, בלי לתת לשני הזדמנות להופיע ולדבר. איננו יודעים מה היה בוועדת בנין ערים. יכול להיות שיבוא מזכיר ועדת בנין ערים ויביא פרוטוקול לפיו התריעו על כך, והתשובה היתה שפפילא בית-החרושת אינו פועל.

מ. ידיד:

העובדה שחבר הכנסת אליעד לא היה במקום ולא שמע את הדברים, קצת מקשה עליו. הועדה המחוזית, ועדת בנין ערים והמהנדסים - מחובתם היה לראות את כל הדברים האלה. היתה להם אפשרות לא לאשר את התכנית להקמת המבנה באותו מקום. הארובה של בית-החרושת בולטת לעין, ואי אפשר היה שלא לראות את זה. ובכן התעלמו מהמיטרד. אני הייתי אפילו פחמיר את זה, כי הדבר הרבה יותר חמור ממה שאנחנו יכולים לתאר לעצמנו. וחשוב שהועדה תנסח המלצות חריפות, כדי שלהבא יהיו יותר זהירים.

היו"ר א. רימלט:

אין לפני הועדה אלא מה ששמעה וראתה.

ש. לוינ:

אני מציע שאת המספח המדבר על חוסר התייחסות בחומרה הדרושה להקמת בית-הספר ליד מיטרד בריאותי, נכוון אולי גם אל המהנדסים. נאמר שגם מהנדסי קרן החינוך, נציגי משרד הבריאות, וגם אנשי המועצה המקומית, לא התייחסו לענין בחומרה הדרושה. על-ידי כך אנחנו פטורים מלהגיד אם התעלמו או לא.

מר פרישמן:

המועצה המקומית אחראית לענין, ולא המתכננים. כאשר השטח אותר, הוא אותר לפי הכוונת המועצה המקומית. היא היתה צריכה להגיד: במקום זה אסור לכם להקים בית-ספר.

משרד החינוך והתרבות.

ש. לוי:

אני מציע שנשתמש בפליט החמורות ביותר, שלא התייחסו בחומרה הדרושה, ונתייחס אותן לכל אלה שהיו שותפים לענין ואחראים לו.

היו"ר א. רימלט:

אפשר להגיד בצורה פשוטה יותר: מהנדסי קרן החינוך וכן ועדת בנין ערים מחוזית, שבה יושב נציג משרד הבריאות, אישרו את מקום הבניה, על אף העובדה שבית-החרושת לזפת "קרולית" נמצא במרחק של פחות מ-100 מטר משם.

נ. אליעד:

אני מוכן לקבל את זה. זה לא פחות חפור, גם פה פאסימים אותם בהתעלמות, אבל הנוסח הזה פשאייר להם פתח לבוא ולהסביר את עצמם.

היו"ר א. רימלט:

כיצד יכולה ועדת בנין ערים מחוזית להצדיק את עצמה, אם לא ביקרה במקום?

נ. אליעד:

אני מדבר על מה שאנחנו כותבים. אם נכתוב כך, יש להם אפשרות לענות.

היו"ר א. רימלט:

אם כן, פתקבל הנוסח שהצעתי: מהנדסי קרן החינוך וכן ועדת בנין ערים מחוזית, שבה יושב נציג משרד הבריאות, אישרו את מקום הבניה, על אף העובדה שבית-החרושת לזפת "קרולית" נמצא במרחק של פחות מ-100 מטר משם.

אחר כך ייאמר: אנשי המועצה המקומית לא התייחסו בחומרה הדרושה לקיומו של מיטריד בריאותי זה (אשר בתקופת המיתון פעל רק באופן חלקי), ולא הסבו את תשומת לבם של המתכננים לכך.

בהמשך ההמלצות מוצע להגיד: "נבנה בית-ספר כשהוא משוכלל, מצויד ומתאים לפוסד חינוכי, ופתח שעריו ב-1969 בפני כ-700 תלמידים. מנהל בית-הספר מר רוטשילד היה הראשון שחש בהפרעה שגורם בית-החרושת ללימודים הסדירים והחל להתריע על כך בפני המוסדות (כאן אני מציע להוסיף: והמועצה המקומית). בינתיים החל בית החרושת לפעול במרץ רב, ויום חסו תלמידים בבית-הספר ברע, בשל העשן, הריחות והאדים הרעילים שעלו מארובותיו".

אני מציע לשנות קצת את הסגנון ולהגיד: הוקם בנין משוכלל, מצויד ומתאים לפוסד חינוכי...

ש. לוי:

אני מציע להגיד: בשל העשן והאדים חסו תלמידים כמעט יום יום ברע.

מר פרישמן:

העדויות ששמענו לא היו שזה ענין של יום יום. אני מציע להגיד: לעתים קרובות.

היו"ר א. רימלט:

שוב. הייתי מוסיף כאן: מסיבה זו למדו כיתות מסויימות, אף בימי חמסין, בחדרים שחלונותיהם סגורים, כאשר בית-החרושת היה בפעולה.

הנוסח יהיה: "הוקם בנין משוכלל, מצויד ומתאים לפוסד חינוכי, ופתח שעריו ב-1969 בפני כ-700 תלמידים. מנהל בית-הספר מר רוטשילד היה הראשון שחש בהפרעה שגורם בית-החרושת ללימודים הסדירים והחל להתריע על כך בפני המוסדות והמועצה המקומית. בינתיים הגביר בית החרושת את פעולתו, ולעתים קרובות היו תלמידים ומורים שחשו ברע בשל הריחות, העשן והאדים שעלו מארובותיו. מסיבה זו למדו כיתות מסויימות, אף בימי חמסין, בחדרים שחלונותיהם סגורים, כאשר בית-החרושת היה בפעולה".

היו"ר א. ריפלס:
בהמשך נאמר: "ועד הורים חדש שנכנס לפעולה בתחילת שנת 1970 העלה את הבעיה לכותרות וכתב מכתבים לכל הגורמים הנוגעים בדבר, כולל ועדת החינוך והתרבות. תשובת משרד החינוך לפניות ההורים, הכנסת וגורמים אחרים היתה חד-משמעית: חיסול משרד בריאותי זה הינו נושא הנמצא בסמכות המועצה המקומית ראש הענין. ועדת החינוך והתרבות של הכנסת לפדה כי כל פעולה ממשית להסרת המיטרד מבית-הספר לא נעשתה ברשות משרד החינוך עד פרוץ שביתת התלמידים, שאורגנה בידי המנהל וועד ההורים".

אני מציע להגיד: ועד הורים... העלה את הבעיה בחופרתה בפני המועצה המקומית והמוסדות הנוגעים בדבר, וכתב מכתבים... לרבות ועדת החינוך והתרבות.

פתי פנה ועד ההורים לוועדת החינוך?

ד. פלר:
ועד ההורים פנה לחבר הכנסת כץ כשהיה יושב-ראש הועדה. הוא קיבל אותם. נשאלה אז שאילתה, ומנכ"ל משרד החינוך ענה שזאת בעיה של המועצה המקומית.

ש. לויין:
אני מציע שביחס לוועדת החינוך ייזכר התאריך.

היו"ר א. ריפלס:
צריך להיות: ביום וזה וזה הועלתה שאילתה בוועדת החינוך והתרבות של הכנסת. תשובת המנהל הכללי היתה כך וכך. ולצטט את זה.

ש. לויין:
האם אנחנו רשאים לכתוב בודאות ששביתת התלמידים אורגנה על-ידי המנהל?

היו"ר א. ריפלס:
אתה צודק. נמחק את זה, אם כי המנהל איבנו פכחיש את שיתוף הפעולה.

מר פרישמן:
מאז 1970, עד ביקורה של הועדה במקום, נעשו פעולות רבות ושונות על-ידי המשרד, הרבה לפני מרץ 1972. המועצה המקומית תבעה למשפט את בית-החרושת. היא מחכה למסקנות. היו בירורים עם הבעלים וניסו להגיע אתם להסדר. הענין היה בפני הממונה על יחסי עבודה. הענין היה בפני, כשכינסתי כמה גורמים, כולל השלטון המקומי ועוד. כל זה היה לפני מרץ 1972.

היו"ר א. ריפלס:
אני מציע שנקבל ממשרד החינוך פירוט של הפעולות שנעשו, עם תאריכים. ואז נתקן את הנוסח. אם משרד החינוך עשה פעולה ממשית להסרת המיטרד - נכניס את זה.

מר פרישמן:
גם היום, כשהמשרד עושה פעולה כלשהי, הוא עושה זאת יחד עם המועצה המקומית. יש שני צדדים, המועצה המקומית והבעלים של בית-החרושת. בזה אנחנו לא משחררים את עצמנו.

היו"ר א. ריפלס:
מר פלד היה במקום בנובמבר 1971 וראה את המיטרד. הוא אמר למנהל: תפנה למועצה המקומית, זה בתחום אחריותה, אנחנו נגיש לכם עזרה. החולשה כאן היא שמשרד החינוך יודע שבראש העין המועצה המקומית איננה מועצה מקומית, אין לה כושר ויכולת לעשות אף-זה דבר.

תגידו לנו פתי המשרד נכנס לענין ממש, ולא שהוא אמר למועצה המקומית לעשות כך וכך. לדעתי זאת לא פעולה ממשית. פעולה ממשית היא פעולה שאתם עשיתם: קראתם את הגורמים הנוגעים בדבר עם הבעלים, שכנעתם אותם לקבל אומדן של שמאי, דיברתם אתם על פעולה כלשהי.

אנחנו ננסה סופית את החלק הזה לאחר שנקבל ממשרד החינוך פירוט הפעולות שעשה, עם התאריכים.

בינתיים נאמר: ועד הורים חדש שנכנס לפעולה בתחילת שנת 1970 העלה את הבעיה בחופרתה בפני המועצה המקומית והמוסדות הנוגעים בדבר. את המשפט הבא: "תשובת משרד החינוך... ראש העין"- נמחק.

ובמשפט האחרון נגיד: בביקורם נוכחו חברי ועדת החינוך והתרבות של הכנסת כי פעולה פמטית להסרת המישרד מבית-הספר לא נעשתה על-ידי הרשות המקומית או על-ידי גורם אחר, עד פרוץ שביתת התלמידים.

בעבור לחלק השני של ההמלצות.

"ועדת החינוך והתרבות של הכנסת קובעת:

1. אין לשחרר את המועצה המקומית ראש העין מאחריות לפצב שנוצר עקב אדישות לבעיות תברואה סביבתית בזמן איתור שטח הבניה.
  2. אין לשחרר את קרן החינוך, אשר תכננה והקימה את בית-הספר, מאחריות לפצב שנוצר עקב רשלנות וחוסר התבוננות נבונה בסביבה בשעה שאותר המגרש להקמת בית-הספר.
  3. אין לשחרר מאחריות לפצב שנוצר את משרד החינוך והתרבות, אשר ידע כי הרשות המקומית בראש העין אינה מסוגלת להתמודד עם בעיות רבות הכרוכות בהקמת מבנים למוסדות חינוך, ואינה מסוגלת לחזות מראש פטרדים תברואתיים צפויים.
  4. כמו כן אין לשחרר מאחריות לפצב שנוצר את משרד הבריאות אשר נציגיו יושבים בוועדת בבנין ערים מחוזית, ולא ראו את בית-החרושת לזפת שעה שאישרו את המגרש המיועד להקמת בית-הספר.
- אני מציע להגיד: ועדת החינוך והתרבות מביעה את דעתה כי: (1) אין לשחרר את המועצה המקומית... בזמן איתור שטח הבניה.
- מר פרישמן:
בחלק הראשון של ההמלצות כתבתם שהמועצה המקומית לא פעלה עד פרוץ שביתת התלמידים. אינך יכול כאן להתרכז רק בזמן איתור שטח הבניה.
- היו"ר א. רימלט:
אם כך נוסף: "וכן על התרשלות בטיפול בהסרת המישרד מאז הקמת בית-הספר ועד פרוץ השביתה".

לגבי סעיף 2 - אני מציע להגיד: כמנ כן מוטלת אחריות גם על קרן החינוך אשר תכננה והקימה את המוסד, בגלל חוסר התבוננות מספקת בסביבה והסחת דעתה מן המישרד בשעה שאותר המגרש ועד להקמת בית-הספר.

נ. אליעד:
אם אנחנו אומרים שאין לשחרר מאחריות - אז לדעתי אין לשחרר פכך את כל הגורמים.

היו"ר א. רימלט:
לדעתי האיסית, עיקר הטענה היא נגד קרן החינוך. אבל בכל זאת זו אחריות של המועצה המקומית, שילדיה צריכים ללמוד באותו מוסד. אתה בעצמך אמרת שיתכן שהם אמרו לוועדת בבנין ערים מחוזית, ואולי גם לקרן החינוך: אנחנו כבר נעביר את זה. אין לשחרר את הרשויות המקומיות מדאגה ראשונית זו, וצריך להבחין בין רשות מקומית ובין קרן החינוך.

אם אנחנו אומרים: כמו כן מוטלת אחריות גם על קרן החינוך - אני חושב שזה מרכז.

נ. אליעד:
אני רוצה להחריף את זה. אני יכול לצפות מקרן חינוך, הפנוהלת על-ידי פהנדסים ועל-ידי פייטב הכוחות, ועל-ידי משרד החינוך - שתהיה ערה לזה. למה הם יהיו משוחררים מאחריות?

היו"ר א. רימלט:
בסעיף 2 יאמר: "כמו כן מוטלת האחריות על קרן החינוך אשר תכננה והקימה את בית-הספר, בגלל חוסר התבוננות מספקת בסביבה והסחת דעתה מן המישרד בשעה שאותר המגרש ועד להקמת בית-הספר."

לגבי סעיף 3 - רציתי להטיל אחריות מסויימת על משרד החינוך, להגיד שהיה מצדנו פחדל מסויים. אני מציע שנשהה את הדיון בסעיף זה עד שנקבל את תגובת משרד החינוך והתרבות.

אני מבקש את סליחתכם, עלי ללכת להתיעצות דחופה. חבר הכנסת לויין יפלא את מקומי.

מ"מ היו"ר ש. לויין:

בסעיף 4 מוצע לומר: "כמו כן אין לשחרר מאחריות למצב שנוצר את משרד הבריאות אשר נציגיו יושבים בוועדת בנין ערים מחוזית, ולא ראו את בית-החרושת לזפת שעה שאישרו את המגרש המיועד להקמת בית-הספר".

נ. אליעד:

כלל אלפנטרי במשפט הוא לשמוע את הנוגע בדבר. לא שמענו את נציגי משרד הבריאות.

מר פרישמן:

נכון שלא שמעתם. אבל העובדה היא שהבנין הוקם, והוא יכול להיות מוקדם רק כשמשרד הבריאות מאשר אותו.

נ. אליעד:

אז הוא היה רשלן.

היו"ר ש. לויין:

אני מציע להגיד: אחריות מוטלת על משרד הבריאות, שנציגיו ישבו בוועדת בנין ערים לבית-הספר, בלי לתת דעתם למישרד התברואתי.

נ. אליעד:

שוב. אינני יודע אם הם ראו או לא. עובדה היא שהם אישרו.

מר פרישמן:

לדעתי חסר פה גורם אחד, ועדת בנין ערים, כלומר משרד הפנים.

היו"ר ש. לויין:

אז אני מציע שסעיף 4 יהיה מכוון לוועדת בנין ערים, וסעיף 5 ידבר על משרד הבריאות.

החלק הבא מדבר על הפלצות הועדה. נאמר בו:

"ועדת החינוך והתרבות של הכנסת מטליצה:

1. משרד החינוך והתרבות יקבע הנחיות

ברורות ומוגדרות לפיהן יאושרו מגרשים להקמת מבנים למוסדות חינוך. בהנחיות אלו יפורטו סעיפים הקשורים באיכות המבנה וקריטריונים לגבי שכנות של מבנים אחרים בשטח."

נ. אליעד:

אני אינני משתפק בהנחיות. אלו ודאי קיימות באיזה תיק. האם יש שאלון שחייבים לפלא אותו? יש הבדל בין הנחיה שנמצאת באיזה תיק, ובין שאלון שחייבים להשיב על השאלות שבו, באופן אקטיבי. אז יש אפשרות לבקר, לאתר אחריות. מה ערכן של הנחיות אם אין מי שפוקד את ביצוען?

היו"ר ש. לויין:

אני מציע שחבר הכנסת אליעד ינסח סעיף נוסף בדבר הפיקוח על ביצוע ההנחיות. אבל השאלה היא אם קיימות הנחיות. אני התרשמתי שאין.

מר פרישמן:

לדעתי הסיפא של הסעיף הזה שנמצאת את מה שאתם רוצים לקבל. אם אתם אומרים "משרד החינוך יקבע הנחיות... למוסדות חינוך", ונוסף לזה יהיה סעיף שבו ידובר על שאלון שיהיה צורך לפלא - אחרת בעצם הכל.

נ. פלר:

גב' פוזנר אמרה שקיימים קריטריונים, הם פתיחיים לגודל המגרש, אפשרות הכנסת בקריטריונים אלה הנחיות על איכות המבנה כיוון, ריחוקו מכביש ראשי. אין בקריטריונים אלה הנחיות על איכות המבנה ושכנות של מבנים אחרים.

31.5.1972

היו"ר ש. לוינ:
 אני מציע שבטיפא של הסעיף הזה ייאמר:
 "בהנחיות אלה יפורטו סעיפים הקשורים
 באיכות הסביבה, ובכלל זה קריטריונים לגבי שכנות של מבנים אחרים בשטח".

בסעיף 2 הנוצע נאמר: "משרד החינוך
 והתרבות ידרוש כי בוועדות בנין ערים מחוזיות ישב נציג המשרד כחבר
 פלא, וכי תהיה לו זכות לייעוץ מקצועי בכל הכרוך בהקמת מבנה לפוסד
 חינוכי".

מר פרישמן: דרשנו. הדרשה נדחתה.

ג. אליעד:
 אני מציע לומר: "ההנחיות הנ"ל יפורטו
 בצורת שאלון שעליו יענה בכתב האדם
 האחראי באגף הבינוי". אני רוצה שבשאלון זה יענו על הכל: מה המיטרדים
 שבסביבה, מה המרחק שכביש ראשי, מצב התחבורה וכו'. אם יש שאלון, הוא
 חייב לענות באופן ספציפי על כל נקודה.

מר פרישמן:
 במקרה זה לא אגף הבינוי. אנחנו
 מוטרדים את זה לרשות המקומית. היא
 אחראית לעצם העניין. רק במקרה כמו של ראש-העין אפשר להגיד שזה איבנו
 ספסיק. צריך להגיד: הגוף האחראי להקמת המבנה.

ג. אליעד:
 אני מציע לומר: "משרד החינוך והתרבות
 יפקח באופן מתמיד על שמירת ההנחיות בידי
 הגוף האחראי להקמת המבנה. כמו כן על משרד החינוך לקיים מעקב אחר
 מימושו של הנחיות אלה".

היו"ר ש. לוינ:
 אני מציע שבסעיף 3 ידובר על צירוף נציג
 משרד החינוך והתרבות כחבר בעל זכויות
 פלאות בוועדות בנין ערים מחוזיות.

בסעיף 4 הנוצע לומר: "משרד החינוך והתרבות
 יטול לידי טיפול בהקמת מבנים לפוסדות חינוך ובהחזקתם במקרים בהם
 נוכח המשרד כי המועצות המקומיות אינן מסוגלות לפלא תפקידן ביעילות.
 מידת ההתערבות של המשרד במסכויים הקשורות בתחום החינוך המקומי תיקבע
 בכל מקרה ומקרה".

מר פרישמן:
 זה נעשה היום. ראש-העין זה מקום מוזק.
 המקומות המוזקים נמצאים יותר בטיפול של
 המשרד.

היו"ר ש. לוינ:
 אני מציע לכתוב: "ועדת החינוך והתרבות
 מביעה את דעתה כי בכל מקום בו המועצות
 המקומיות אינן יכולות לפלא את תפקידן ביעילות...".

ג. אליעד:
 איך אפשר לקבוע את זה? אני דיברתי על
 הנחיות. אני מציע להגיד: משרד החינוך
 והתרבות יעקוב אחר מימושו של ההנחיות בדרך יעילה. במידה ויתברר
 למשרד החינוך שהגוף האחראי אינו מספיל ביעילות בהקמת המבנה, יטול
 לידי את האחראיות. הרעיון של הסעיף הוא בריא. אנחנו צריכים לדאוג
 לכך שמשרד החינוך יפנה תשומת לב לעובדה שקיימים מקרים שבהם הוא אינו
 יכול לומר: אני פטור. מצד אחד איבנו רוצים לוותר על חובתו של משרד
 החינוך; מצד שני - אסור לפגוע ברשויות מקומיות.

היו"ר ש. לוינ:
 אני מציע לנסח את הסעיף כלהלן: "משרד
 החינוך והתרבות יעקוב אחר פעולות המועצות
 המקומיות בתחום הקמת מבנים לבתי-ספר. בכל מקרה בהם ייתקל בקשיים -
 יטול על עצמו את האחראיות הדרושה".

ע. פינגרג-טידני:
 יש פה נקודה אחרת. יכול להיות שיהיו
 מועצות מקומיות שיפטרו את עצמן מאחראיות.

היו"ר ש. לוינ:
 משרד החינוך יחליט אם יטול על עצמו את
 האחראיות.

31.5.1972

במע"ף הבא מוצע לומר: הוועדה קוראת לכל הגורמים המטפלים כיום בהסרת הפיטרד הבריאותי מבית-הספר המקיף הדתי בראש-העין להגביר את מאמציהם ולפתור במהירות המירבית את הבעיה. יש לפעול להעברת בית-ההכרעה למקום אחר ולפתן פיצוי הולם לבעלים.

מר פרישמן: אני חושב שתעשו עוול למשרד החינוך אם מע"ף זה יישאר כפי שהוא. צריך לכתוב שהוועדה רשמה לפנייה את הפעולות שנעשו בענין זה. אתם קוראים לגורמים לעשות פעולה להסרת הפיטרד. עבודה זו נמצאת בעיצומה חודשים רבים. אנחנו עושים פעולות רבות.

היו"ר ש. לוי: הוועדה רשמה לפנייה את הצעדים שננקטו בזמן האחרון על-ידי משרד החינוך להסרת הפיטרד, וקוראת לכל הגורמים המטפלים היום בהסרת הפיטרד להגביר את מאמציהם ולפתור את הבעיה בכל ההקדמה.

ז. הרמן: הענין הזה ידוע כבר שנתיים, אבל לא נעשה דבר. הם אינם יודעים איך לגשת לזה. את בית-ההכרעה לא יכולים לפגור. אין פתרון לבעיה אם בית-ההכרעה אינו מוכן להיטגר. או שאי אפשר להעביר אותו למקום אחר. אפשרות אחרת היא לפגור את בית-הספר. אבל כאן אנחנו עוד פעם חוזרים על כל הרשלנות של כל הגורמים, ולא מציעים איך לצאת מהסבך הזה ואיך להגיע לפתרון.

ג. אליעד: קראו לפנינו זכרון דברים ברור שנחתם בין משרד החינוך לבין משרד הפנים והפועצה המקומית, לפיו יש התחייבות לפעול בתנאים מסויימים כדי להוציא את הפיטרד, עם תאריכים. יש אפילו התחייבות שבמידה ובתאריכים אלה לא יצליחו לעשות את זה, אז יצטרכו לאתר אפילו מבנה אחר לבית-הספר.

אני חושב שבדרך כלל ועדת כנסת אינה יכולה להציע דברים מעשיים, אלא אם הדבר פוטח, כמו הפניה לצדף נציג משרד החינוך לוועדת בנין ערים.

היתה הצעה של הגב' פוזנר שאין להציע פיצוי. היא הציעה בהגיון שהפועצה צריכה לאתר מגרש, יעריכו אותו, והפיצוי יהיה לפי ההערכה.

אנחנו צריכים לעמוד על כך שחובתו של משרד החינוך לפתור את הבעיה. אולי אפילו צריך לקבוע תאריך, כלומר להבטיח שבתחילת שנת הלימודים הבאה התלמידים יוכלו ללמוד בלי הפרעה הזאת.

מר פרישמן: אתם צריכים להיות מעודכנים. נוסף על הדברים שאמר חבר הכנסת אליעד, הנושא היה בבירור משותף של נציגי משרד הפנים, משרד החינוך, הפועצה המקומית וארגון המורים. ישבנו ערב שלם וסיכמנו מה שסיכמנו. ואז נפסקה השביתה הופעתה אז ועדה בראשותו של קצין פחוז אזור תל-אביב, ועדה יותר מקצועית, שצריכה לבדוק בעיקר את ענין השופה, מה העלות של העברת או הסרת הפיטרד. אנחנו לא נכנסים לפרטים אם הוא צריך להיות מסולק או שצריך לסגור את בית-ההכרעה או לעשות כל פעולה אחרת. אולי יש מי שמבור שצריך לצמצם, על-ידי מתקנים מיוחדים, את הנזקים הנגרמים.

ימים אחדים אחרי זה נקבעה פגישה על-ידי פרקליט המדינה. הענין כולו נמצא בבית-המשפט. אלא שבית-המשפט יושב אחת לחודש. הנושא כבר היה בדיון שלוש פעמים. לאחר טיעונים ראשוניים מצד הנתבע, השופט דחה את זה לחודש נוסף. המשפט עומד להתקיים ב-16 ביוני. במשפט זה הפועצה מבקשת - והיא נתמכת בנקשתה זו - לסגור את בית-ההכרעה, כי הוא פועל בלי רשיון כבר שנה שלישית. פרקליט המדינה קרא לצדדים לנסות להבהיר את הענין עד הסוף ולהציע דבר-מה. גם אנחנו היינו, היה גם אנשי משרד הבריאות, ונזכר שהמשפט לא מתבטל. אם עד 16 ביוני לא יוטדרו העניינים עם הבעלים, אנחנו מפעילים את צו הסגירה נגד בית-ההכרעה. אנחנו פחות מכל מעוניינים בזה. עד אז הוועדה פועלת.

31.5.1972

היא תביא לנו הערכה לגבי ההוצאות. הגב' פוזנר מסרה פה שיש שופה של חצי מיליון לירות. זו נראית שופה אבסורדית. זהו מפעל עם מספר קטן של עובדים, עם מכונות מיושנות. לא צריך להשקיע בזה חצי מיליון לירות כדי להעביר אותו למקום אחר. דובר על כך שיהיה שטאי. אז נקבע שעד ה-16 ביוני הועדה הזאת פועלת, היא מציעה את שלה, מנסה להבטיח מכל מקור שהוא - וברור שמשרד החינוך הוא הראשון שצריך להגיד את דברו - את הכיסוי להוצאות הקשורות בענין, מנהלת על יסוד זה ששא ופתן עם הבעלים על-מנת לשכנע אותם להגיע לאיזה הסדר.

אם לא יגיעו להסדר, ב-16 לחודש השופט

יתן את צו המגירה.

אלה הצעדים הפעשיים שבבטיחים שב-1 בספטמבר

התלמידים ייכנסו ללימודים מדיירים, אבל הפיטרד.

אני מציע שלא נסכם היום את הפעיה הזה. ליושב-ראש הועדה יש פה הצעת תיקון.

היו"ר ש. לוי:

ד. פלד:

ד"ר רימלס אומר שיש לעשות את כל המאמצים, אפילו כשה כרוך בהוצאות כספיות ניכרות, כדי להעביר את בית-ההדרושת למקום אחר, או לפצות את בעל המפעל. זה נוגד את עמדת משרד החינוך.

המשרד מבטיח פתרון שיבטיח לימודים מדיירים.

מר פרישמן:

אני מציע להגיד: ועדת החינוך והתרבות רושפת לפנייה את הודעת נציג משרד החינוך שנעשים כל המאמצים כדי להפיר בהקדם את הפיטרד.

מ. יריד:

ליושב-ראש הועדה יש זכות להציע תיקון. אני מציע לא לסכם היום את הפעיה הזה.

היו"ר ש. לוי:

בפעיה האחרון, שמספרו 5, מוצע להגיד: הועדה מחליטה לקבל עוד לפני תום כנס הקיץ של הכנסת, דו"ח מפורט מפי הגורמים המטפלים בנושא, על התקדמות ההליכים לפילוק הפיטרד הבריאותי בבית-הספר בראש העין.

אני מציע לתקן את הנוסח ולהגיד: הועדה מבקשת ממשרד החינוך והתרבות להפציא לה דו"ח מפורט על התקדמות ההליכים לפילוק הפיטרד הבריאותי בבית-הספר בראש העין עוד לפני תום כנס הקיץ של הכנסת.

מ. יריד:

והבטחת הפעלתו התקינה של בית-הספר ב-1 בספטמבר.

זה ייאמר בפעיה הקודם.

היו"ר ש. לוי:

הדיון בהחלטות יסוכם לאחר שהועדה תשמע את היושב-ראש, חבר הכנסת רימלס.

תודה רבה. הישיבה נעולה.